

รายงานการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่าย
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
: โรงเรียนวัดเขาขุนพนม

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมตตา นพประดิษฐ์ และคณะ
อาจารย์จำเริญ คงไกร และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนางานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2548 - 2549

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมตตา นพประดิษฐ์

อาจารย์จำเริญ คงไกร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชริษา ใจแผ้ว

อาจารย์สายัณห์ อัยยะศิริ

อาจารย์สุภาวดี หนูเจริญ

อาจารย์ประภา นนทเภท

อาจารย์วิญวุด อินทวงศ์

อาจารย์ณิชกานต์ นาคะสุนย์

อาจารย์พวงน้อย อิศระ

อาจารย์พรรณี เรืองอ่อน

อาจารย์สมพัทธ์ บุญคล่อง

อาจารย์วินัย โชติพันธุ์

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนพัฒนางานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2548 - 2549

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย	การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนวัดเขาขุนพนมให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมตตา นพประดิษฐ์ และคณะ
ระยะเวลา	เดือนพฤศจิกายน 2548 – เดือนตุลาคม 2549
งบประมาณ	ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อสำรวจบริบทของโรงเรียนวัดเขาขุนพนมตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (2) เพื่อศึกษาประเด็นตามตัวบ่งชี้ของเกณฑ์มาตรฐานที่จะต้องพัฒนาไปสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาโรงเรียนวัดเขาขุนพนม เพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (4) เพื่อศึกษาบทเรียนและความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดเขาขุนพนมที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการของเคมมิสและแมคแทคการ์ทตามวงจรของ PAOR เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ การทำ Focus group การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ \bar{x} , SD และการเปรียบเทียบคะแนนก่อนหลังโดยหาค่า t

กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจบริบทของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

ดำเนินกิจกรรมตามวงจร PAOR (1) ขึ้นวางแผน เป็นการศึกษาข้อมูลบริบทของโรงเรียน ทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูลของโรงเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (2) ขึ้นการปฏิบัติและการสังเกตเป็นการนำเครื่องมือไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์มาจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาครูและโรงเรียน (3) การสะท้อนผล เป็นการทบทวนจัดทำลำดับความต้องการในการพัฒนาตัวบ่งชี้

(2)

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน

ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของ PAOR ดังนี้ (1) ขั้นวางแผน เป็นการนำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการมาพิจารณาในประเด็นที่ผู้บริหาร และครูเลือกที่จะพัฒนาเป็นลำดับแรก (2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกตดำเนินการจัดอบรมครู หัวข้อที่อบรม คือ การวิจัยชั้นเรียน กิจกรรมการอบรม คือ การทดสอบก่อนเรียน การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติไปที่ละขั้นตอน การทดสอบหลังเรียน (3) ขั้นสะท้อนผล เป็นการอภิปรายถึงความรู้ แนวคิด แนวปฏิบัติ การนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน กระบวนการอบรม สรุปผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรค

ระยะที่ 3 การนิเทศติดตามผลการพัฒนาครู

เมื่อคณะครูนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในห้องเรียน คณะนักวิจัยได้ดำเนินการนิเทศดังนี้ (1) ขั้นวางแผน คณะนักวิจัยได้ประสานงานกับผู้บริหารและครู ในการกำหนดวันนิเทศติดตามผล (2) ขั้นปฏิบัติและสังเกต คณะครูและนักวิจัยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงแนวทางและกระบวนการนำความรู้เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้จริง (3) ขั้นสะท้อนผล คณะครูได้สรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลจากการสำรวจบริบทของโรงเรียนตามตัวบ่งชี้สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีระดับคุณภาพดี 10 ข้อ 2) ด้านวิชาการ มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับคุณภาพดี 2 ข้อ มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีระดับคุณภาพดี 4 ข้อ ต้องปรับปรุง 3 ข้อ มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุง 5 ข้อ มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน มีระดับคุณภาพดี 1 ข้อ ด้านบุคลากรมาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา มีระดับคุณภาพดี 4 ข้อ ต้องปรับปรุง 2 ข้อ ด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียน มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีวิชาชีพสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร มีระดับคุณภาพดี 8 ข้อ

(3)

1.2 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐาน เริ่มจาก (1) การสร้างความเข้าใจ (2) การสำรวจบริบทและการจัดทำแผนพัฒนา (3) การจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียน (4) การติดตามความก้าวหน้าหลังการพัฒนา

1.3 การประเมินผลโครงการอบรมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยวิธีเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการอบรมวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และการสะท้อนผลคณะครูหลังการอบรมสรุปได้ว่า กระบวนการอบรมจัดได้ดีได้ฝึกปฏิบัติจริงเป็นขั้นตอน ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ แนวคิด และแนวปฏิบัติเรื่องการวิจัยชั้นเรียน ไปปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน ทางด้านปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนไม่มีงบประมาณครูต้องใช้งบประมาณตนเองในการจัดทำสื่อ และขาดความรู้ในเรื่องการจัดทำสื่อ ครูมีเวลาน้อยเนื่องจากมีภารกิจด้านการสอนและการตรวจงานมาก

1.4 บทเรียนและความคิดสะท้อนของครูที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู จากการติดตามการประเมินผลโครงการหลังการนำความรู้เรื่องการวิจัยปฏิบัติการไปใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามการประเมินสมรรถภาพครูนักวิจัย 5 ด้าน คือ ด้าน (1) ความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมากรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านจิตพิสัยและจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย และด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย ทางด้านการสะท้อนผลที่ได้อบรมปัญหาของครูส่วนใหญ่คือครูขาดความมั่นใจในการนวัตกรรมทางด้านวิธีสอน การจัดกิจกรรมและสื่อที่นำมาใช้แก้ปัญหาในการวิจัยชั้นเรียน

Abstract

Title : Research and development Wat Koa Khunpanom a NSTRU field experience co-school to be professional development school.

Researchers : Assistant Professor Metta Nobpradit and others.

Duration : November 2005 – October 2006

Supported Fund : Supported fund from Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

The research aimed to (1) survey Wat Khoa Khunpanom school context according to the PDS. standards (2) study the indicators that should be developed to meet the standards. (3) study Wat Koa Khunpanom school developing process to meet the standards. (4) study lessons learned and teachers' reflected idea from the research procedure.

Kemmis and McTaggart's PAOR cycle of Participatory Action Research was applied. The determined research instruments were questionnaire, school context survey form and questions for focus group. Descriptive statistics and t-test were applied for data analysis.

Research procedure could be divided into 3 phases. PAOR cycle was applied in each phase. The first phase was school context surveying and strategic plan conducting. The second phase was organizing teachers and school developing activities to meet the standards. Classroom Research was chosen as teacher training program. The third phase was follow up stage after the training program.

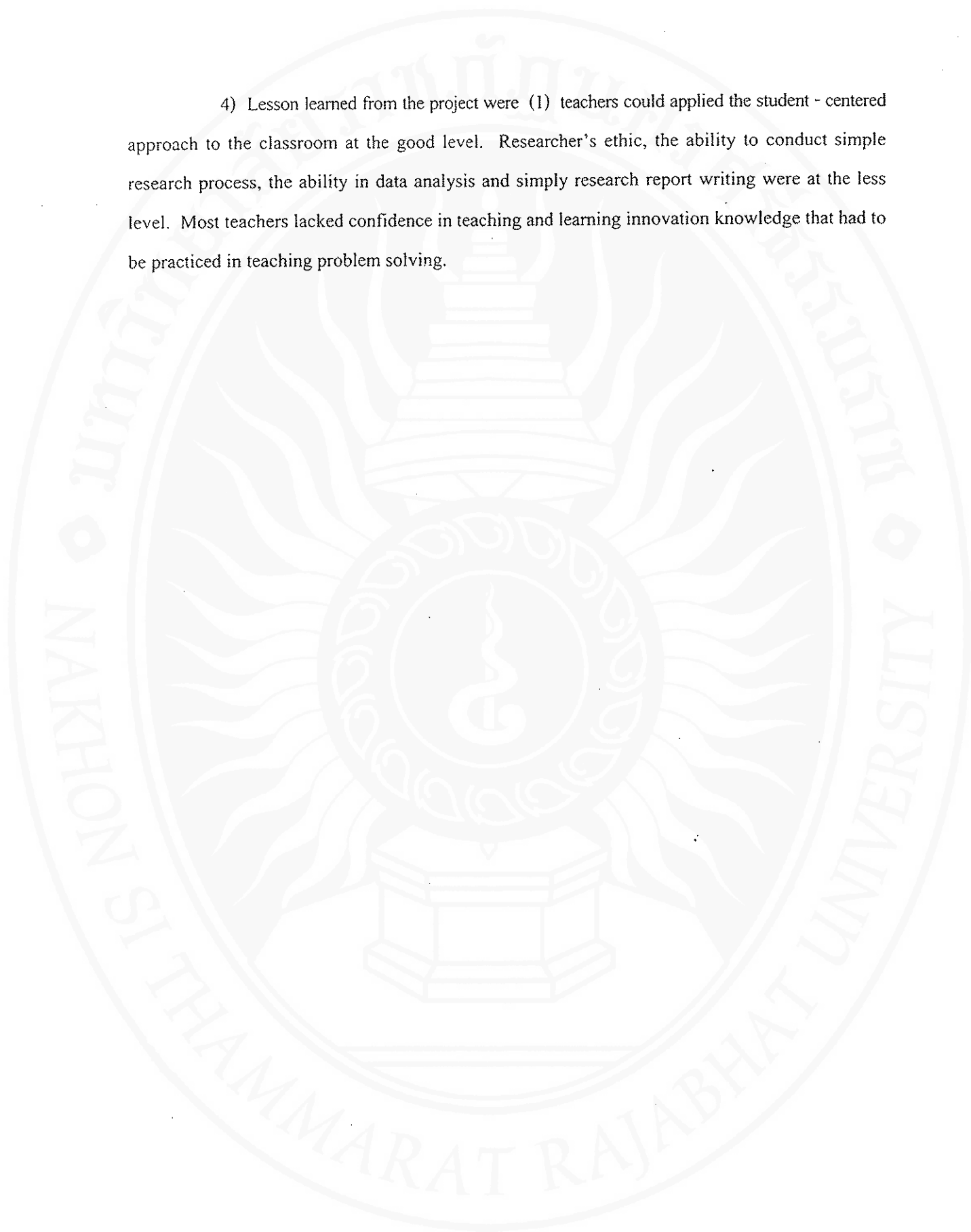
Research finding were as follow :

1) According to the survey result, there were 29 indicators at the good quality and 10 indicators that had to be improved.

2) The school developing process began at (1) teachers' understanding building, (2) context surveying and strategic plan constructing, (3) teachers and school developing activities organizing, and (4) follow-up activities.

3) There was significant different between teachers' training pretest and posttest scores at 0.5 level. Teachers reflected that the training process was good and practical. They could exploit the knowledge to the classroom. The problem was insufficient budget for classroom research.

4) Lesson learned from the project were (1) teachers could applied the student - centered approach to the classroom at the good level. Researcher's ethic, the ability to conduct simple research process, the ability in data analysis and simply research report writing were at the less level. Most teachers lacked confidence in teaching and learning innovation knowledge that had to be practiced in teaching problem solving.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่างดียิ่งของคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชกับโรงเรียนวัดเขาขุนพนม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอขอบพระคุณอธิการบดีและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช คณบดีคณะครุศาสตร์ และผู้บริหารคณะครุศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์พร สถิตย์ภักดีกุล อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดเขาขุนพนม ที่ได้ให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการทำวิจัยของคณะนักวิจัย ที่ได้ให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการทำวิจัยของคณะนักวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณะวิจัยทุกท่าน คุณกัญฉิกา ศะศิสุวรรณ และคุณศุภกานต์ ไต่หะหมาน ที่ให้ความร่วมมือร่วมใจอุทิศเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ต่อเนื่องจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จด้วยดี

คณะนักวิจัย

มกราคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
สภาพปัจจุบันและปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม.....	10
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.....	15
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตครู.....	54
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
กลุ่มเป้าหมาย.....	83
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ข้อมูลจากการสำรวจบริบทพื้นฐานของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม.....	89
ข้อมูลจากการสำรวจตามตัวบ่งชี้ 4 ด้าน 7 มาตรฐาน.....	91
ข้อมูลจากคำถามสำหรับ Focus Group.....	99
แผนการดำเนินโครงการวิจัย โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูกรณี โรงเรียน วัดเขาขุนพนม.....	104
การประเมินผลโครงการอบรมวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.....	105
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู	109
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	112
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	112
วิธีดำเนินการวิจัย.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	118
การสะท้อนบทเรียนของคณะนักวิจัย.....	120
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนวัดเขาขุนพนมจำแนกตามระดับชั้น.....	10
2 ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตาม สภาพจริง.....	44
3 เครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง	46
4 การจำแนกบุคลากรของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม	89
5 ข้อมูลจากการสำรวจบริบทของโรงเรียนเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ.....	91
6 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรมวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียน.....	105

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กระบวนการทำวิจัยชั้นเรียน.....

37

